

SISÄLLYSLUETTELO

KIRJOITTAJAT..... 6

ESIPUHE..... 9

I KIELELLISET VAIKEUDET JA NIIDEN ILMENEMINEN NUORUUSIÄSSÄ

KIELELLISTEN HÄIRIÖIDEN YMMÄRTÄMISESTÄ 14

Timo Ahonen, Tuija Aro ja Tiina Siiskonen

1. KIELELLISET VAIKEUDET JA NIIDEN PITKÄAIKAISVAIKUTUKSET 18

Timo Ahonen ja Pirkko Rautakoski

2. KIELIHÄIRIÖISEN NUOREN PSYYKKISET HAASTEET 35

Jari Sinkkonen

3. KIELELLISTEN VAIKEUKSIEN TUNNISTAMINEN JA ARVIOINTI NUORUUSIÄSSÄ... 49

Seija Haapasalo

4. VUOROVAIKUTUKSEN TUKEMINEN 74

Pirkko Rautakoski, Sisko Tuovinen ja Pertti Rajala

II OPPIMISVAIKEUDET JA OPETUS

OPPILAASTA OPPIJAKSI? 96

Tuija Aro, Tiina Siiskonen ja Timo Ahonen

5. OPETTAMINEN JA OPPIMINEN 100

*Tuija Aro, Tiina Siiskonen, Ritva Niemelä,
Marjukka Peltonen, Hanna Stenroos ja Erkki Kulmala*

6. TEKNINEN LUKU- JA KIRJOITUSTAITO 123

Mikko Aro, Tiina Siiskonen, Marjukka Peltonen ja Pia Pirinen

7. YMMÄRTÄVÄ LUKEMINEN JA TUOTTAVA KIRJOITTAMINEN 135

Marja Vauras, Anu Kajamies, Riitta Kinnunen ja Hanna Kiiski-Mäki

8. VIERAAT KIELET JA MONIKIELISYYS 156

Mia Dufva, Heidi Vaarala ja Kristiina Pitkänen

9. LASKUTAITO 193

Päivi Puura, Tuire Koponen, Leila Leino, Leo Pahkin ja Pekka Räsänen

III OPETUSJÄRJESTELYT**KULKEVATKO KOULUTUS JA KUNTOUTUS KÄSI KÄDESSÄ? 216**

Tiina Siiskonen, Tuija Aro ja Timo Ahonen

10. OPISKELUN TUKI PERUSOPETUKSESSA 219

Tiina Siiskonen, Pirjo Koivula, Kristiina Laitinen ja Pirkko Virtanen

11. PERUSOPETUKSESTA TOISELLE ASTEELLE SIIRTYMINEN 231

*Ullamaija Vuontela, Pia Lehto, Markku Jahnukainen,
Kaija Miettinen, Ulla Aunola, Jukka Kokko, Pirjo Lahtinen,
Seija Haapasalo, Tiina Siiskonen ja Tuija Aro*

12. OPISKELIJAN TUKI TOISEN ASTEEN KOULUTUKSESSA 255

Kristiina Laitinen, Kaija Miettinen, Mervi Pekkari ja Tiina Siiskonen

13. AMMATILLINEN PERUSKOULUTUS 266

*Kaija Miettinen, Ulla Aunola, Ritva Niemelä,
Hanna Stenroos, Veijo Alaläykkölä, Pia Lehto ja Marjatta Kannisto*

14. LUKIOKOULUTUS	292
<i>Raija Pääkkönen, Pirjo Koivula, Anneli Sihvo ja Tiina Siiskonen</i>	

15. JULKISUUS JA TIETOSUOJA OPETUSTOIMESSA	310
<i>Kristiina Laitinen ja Minna Antila</i>	

IV MUUT TUKIMUODOT JA AIKUISTUMISEN HAASTEET

MATKALLA ITSENÄISEEN AIKUISUUTEEN	316
<i>Tuija Aro, Tiina Siiskonen ja Timo Ahonen</i>	

16. KUNTOUTUS- JA TUKIMUODOT	318
<i>Satu Lukka, Tiina Siiskonen, Tuija Aro, Seija Haapasalo, Sirikka Jaakonaho, Pirkko Rautakoski, Pirjo Lahtinen ja Anu Pärnänen</i>	

17. PALVELUOHJAUS JA PALVELUSUUNNITELMA	339
<i>Tiina Siiskonen, Satu Lukka, Pirjo Lahtinen, Anu Pärnänen ja Erja Pietiläinen</i>	

18. TYÖHÖN JA ITSENÄISEEN ELÄMÄÄN OHJAAVAT PALVELUT	348
<i>Leena Marjanen, Kari Huuho, Minna Kaija, Kaija Miettinen, Kirsi Ruutala ja Seija Haapasalo</i>	

19. AIKUISTUMISEN VIRSTANPYLVÄITÄ	368
<i>Paula Paavilainen, Sauli Paavilainen ja Tuija Aro</i>	

20. NUORI LIIKENTEESSÄ	379
<i>Pekka Kuikka, Pekka Ilmoniemi ja Jarmo Raitanen</i>	

21. AIKUISTUMISEN HAASTEET	393
<i>Pia Lehto, Paula Paavilainen, Marjatta Laakso ja Tuija Aro</i>	

LÄHTEET	407
----------------------	------------